A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (hatodik tanács)

2014. április 30.*

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem — 93/13/EGK irányelv — Tizenharmadik preambulumbekezdés — 1. cikk (2) bekezdés — Fogyasztókkal kötött szerződések — Jelzálogkölcsön-szerződés — Jelzálogtárgyra vezetett végrehajtási eljárás — Nemzeti törvényi és rendeleti rendelkezések — Szerződéses egyensúly”

A C-280/13. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Juzgado de Primera Instancia nº 4 de Palma de Mallorca (Spanyolország) a Bírósághoz 2013. május 22-én érkezett, 2013. április 23-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Barclays Bank SA**

és

Sara Sánchez García,

Alejandro Chacón Barrera között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (hatodik tanács),

tagjai: A. Borg Barthet tanácselnök, E. Levits és S. Rodin (előadó) bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Barclays Bank SA képviseletében J. Rodríguez Cárcamo és B. García Gómez, abogados,

– a spanyol kormány képviseletében S. Centeno Huerta, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében M. van Beek, É. Gippini Fournier és L. Banciella, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

* Az eljárás nyelve: spanyol.

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (HL L 95., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 288. o.) értelmezésére irányul.

2 Ezt a kérelmet egyrészt a Barclays Bank SA (a továbbiakban: Barclays), másrészt Sara Sánchez García és Alejandro Chacón Barrera (a továbbiakban: adósok) között a fenti felek között létrejött jelzálogkölcsön-szerződésekből származó, meg nem fizetett tartozások behajtása tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A 93/13 irányelv kilencedik preambulumbekezdése a következőképpen szól:

„[...] az áruk megvásárlóit és szolgáltatások igénybevevőit meg kell védeni attól, hogy az eladó vagy a szolgáltató visszaéljen hatalmával [...]”.

4 Ezen irányelv tizenharmadik és tizennegyedik preambulumbekezdése a nemzeti törvényi vagy rendeleti rendelkezések tekintetében kimondja:

„mivel a tagállamoknak azok a törvényi vagy rendeleti rendelkezései, amelyek közvetve vagy közvetlenül meghatározzák a fogyasztói szerződések feltételeit, vélhetően nem tartalmaznak tisztességtelen feltételeket; mivel ezért nem tűnik szükségesnek, hogy alárendeljék ennek az irányelvnek azokat a feltételeket, amelyek kötelező érvényű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket, valamint olyan nemzetközi egyezmények alapelveit vagy rendelkezéseit tükrözik, amely egyezményeknek a tagállamok vagy a Közösség aláíró felei; mivel ebben a vonatkozásban az 1. cikk (2) bekezdésében szereplő »kötelező törvényi vagy rendeleti rendelkezések« kifejezés azokat a szabályokat is lefedi, amelyeket a jogszabály szerint akkor kell alkalmazni a szerződő felek között, ha ők másban nem állapodtak meg;

mivel a tagállamoknak ugyanakkor gondoskodniuk kell arról, hogy a szerződések ne tartalmazhassanak tisztességtelen feltételeket, mert ezt az irányelvet kell alkalmazni a közszolgáltatás jellegű üzleti tevékenységekre is”.

5 Az említett irányelv 1. cikke így rendelkezik:

„(1) Ennek az irányelvnek az a célja, hogy közelítse a tagállamoknak az eladó vagy szolgáltató és fogyasztó között kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekre vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseit.

(2) Azok a feltételek, amelyek kötelező érvényű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket […] tükröz[ne]k, […] nem tartoznak az ebben az irányelvben előírt rendelkezések hatálya alá.”

6 Ezen irányelv 3. cikke így szól:

„(1) Egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel abban az esetben tekintendő tisztességtelen feltételnek, ha a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára.

(2) Egy szerződési feltétel minden olyan esetben egyedileg meg nem tárgyalt feltételnek tekintendő, ha azt már előzetesen megfogalmazták és ezért a fogyasztó nem tudta annak tartalmát befolyásolni, különösen az előzetesen kidolgozott szabványszerződések esetében.

[...]

(3) A melléklet tartalmazza azoknak a feltételeknek a jelzésszerű és nem teljes felsorolását, amelyek tisztességtelennek tekinthetők."

7 A 93/13 irányelv 4. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A 7. cikk sérelme nélkül, egy szerződési feltétel tisztességtelen jellegét azon áruk vagy szolgáltatások természetének a figyelembevételével kell megítélni, amelyekre vonatkozóan a szerződést kötötték, és hivatkozással a szerződés megkötésének időpontjában az akkor fennálló összes körülményre, amely a szerződés megkötését kísérte, valamint a szerződés minden egyéb feltételére, vagy egy olyan másik szerződés feltételeire, amelytől e szerződés függ."

8 Ezen irányelv 6. cikke (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket."

9 Az említett irányelv 7. cikkének (1) bekezdése a következőképpen szól:

„A tagállamok a fogyasztók és a szakmai versenytársak érdekében gondoskodnak arról, hogy megfelelő és hatékony eszközök álljanak rendelkezésre ahhoz, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását."

10 Ezen irányelv mellékletének 1. pontja az irányelv 3. cikkének (3) bekezdésében említett feltételeket sorolja fel. E melléklet így szól:

„1. Azok a feltételek, amelyek tárgya vagy hatása az, hogy:

[...]

e) a kötelezettségét nem teljesítő fogyasztótól aránytalanul magas összeg megfizetését követelik meg kártérítés címén;

[...]"

A spanyol jog

11 A spanyol polgári törvénykönyv (Código Civil) 1911. cikke ekképpen rendelkezik:

„Az adós a teljes meglévő és jövőbeni vagyonával felel a kötelezettségek teljesítéséért."

12 Az 1946. február 8-i törvényerejű rendelettel egységes szerkezetbe foglalt, legutóbb az 1/2013 törvény által módosított, jelzálogról szóló törvénynek (Ley Hipotecaria) (a BOE 1946. február 27-i 58. száma, 1518. o.) 105. cikke a következőket írja elő:

„Jelzálogjog bármely kötelezettség biztosítására alapítható, és nem érinti az adósnak a polgári törvénykönyv 1911. cikke szerinti korlátlan személyes felelősségét."

13 Az említett törvény 140. cikke mindazonáltal lehetővé teszi az adós felelősségét korlátozó eltérő feltételek megkötését. E cikk kimondja:

„A 105. cikk sérelme nélkül, az önkéntes jelzálogjogot alapító okiratban érvényesen meg lehet abban állapodni, hogy a biztosított kötelezettség csupán a jelzáloggal terhelt vagyontárgyakra vonatkozzon.

Az ilyen esetben az adós felelőssége és a hitelező intézkedése a jelzáloghitel értelmében a jelzáloggal terhelt vagyontárgyak összegére korlátozódik, és nem terjed ki az adós vagyonának egyéb vagyontárgyaira."

14 A polgári perrendtartásról szóló törvény (Ley de Enjuiciamiento Civil, a továbbiakban: LEC) „A végrehajtás befejezése" című 570. cikke a következőképpen szól:

„A végrehajtás a végrehajtást kérő hitelező követelésének teljes kielégítésével fejeződik be, amelyet a hivatalvezető határozattal állapít meg, és ez ellen közvetlenül felülvizsgálati kérelmet lehet benyújtani."

15 A LEC „Pénzkövetelés végrehajtása, különösen a jelzálogjoggal vagy zálogjoggal terhelt vagyontárgyak esetén" című 579. cikke értelmében:

„Amennyiben a jelzálogjoggal vagy zálogjoggal terhelt vagyontárgyak árverési értékesítését követően a befolyt összeg nem elegendő a tartozás fedezésére, a végrehajtást kérő a fennmaradó összeg tekintetében további végrehajtás elrendelését kérheti azzal szemben, aki ellen a végrehajtás folyik, és a végrehajtást a végrehajtásra irányadó általános szabályok szerint kell lefolytatni."

16 A LEC „Árverés ajánlattevő hiányában" című 671. cikke, az új törvényszéki iroda létrehozására vonatkozó eljárási jog reformjáról szóló, 2009. november 3-i 13/2009 törvény szerinti változatában (a BOE 2009. november 4-i, 266. száma, 92103. o.) a következőképpen szól:

„Ha az árverés során nem jelentkezne ajánlattevő, a hitelező kérheti a vagyontárgyak részére történő odaítélését a becsérték 50 százalékával megegyező vagy azt meghaladó összegért, illetve a követelés teljes összegéért.

[...]"

17 A jelzáloghitel-piac szabályozásáról, valamint a jelzálog- és pénzügyi rendszer egyéb szabályairól szóló, 1981. március 25-i 2/1981. sz. törvény bizonyos vonatkozásainak végrehajtásáról szóló 2009. április 24-i 716/2009 királyi rendelet 9. cikke (a BOE 2009. május 2-i 107. száma, 38490. o.) szerint:

„Ha a jelzáloggal terhelt vagyon piaci okok vagy bármely más körülmény miatt több mint húsz százalékot veszítene az eredeti becsértékéből [...], a hitelező hitelintézet egy erre felhatalmazott független társaság által végzett értékbecslést követően követelheti, hogy az adós egyéb olyan vagyontárgyakra is terjessze ki a jelzálogjogot, amelyek megfelelően fedezik a vagyontárgyak értéke és az azok által biztosított kölcsön vagy hitel közötti követelhető különbséget.

[...]

[...] Ha a jelzálogjog kiterjesztésére vonatkozó felhívást követő két hónapon belül az adós nem tesz eleget a felhívásban foglaltaknak, és a kölcsönnek vagy a hitelnek az előző bekezdésben meghatározott részét sem fizeti vissza, úgy kell tekinteni, hogy a kölcsön vagy a hitel teljes összegének visszafizetését választotta, amelynek teljesítését a hitelintézet haladéktalanul követelheti."

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

18 2005. augusztus 30-án az adósok 91 560 euró összegű kölcsönszerződést kötöttek a Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Balearesnél. E kölcsön teljesítésének biztosítására a lakóhelyüket képező lakásra jelzálogot alapítottak. A felek a jelzálogjogot alapító okiratba egy olyan különös feltételt foglaltak, amelynek értelmében, amennyiben a vagyontárgy esetleges bírósági árverés során történő ételkesítésére kerül sor, a lakás referenciaértéke 149 242,80 euró. A Barclays szerint a szerződő felek megállapodtak az adósoknak a kölcsön visszafizetésére vonatkozó korlátlan személyes felelősségében is, anélkül hogy e felelősséget a jelzáloggal terhelt vagyontárgyra korlátozták volna.

19 Egy 2007. július 24-i aktussal a hitelező jogai átszálltak a Barclays-ra. A Barclays és az adósok ugyanezen a napon megállapodtak a hiteltőke összegének 153 049,08 euróra növelésében. A jelzáloggal terhelt vagyontárgy becsértékét és az adósok felelősségével kapcsolatos feltételt nem módosították. E kérdésekben, melyeket nem vett kifejezetten át az új aktus, az eredeti jelzálogkölcsön-szerződés rendelkezései alkalmazandóak.

20 A Barclays szerint, mivel az adósok 2009. október 24-én beszüntették a kölcsön havi törlesztőrészleteinek fizetését, a jelzálogkölcsön lejárati idő előtt történő felmondására 2010. március 25-én került sor. Ezen időpontban a kölcsön címén esedékes tartozás összeg 150 011,52 euró volt.

21 2010. december 10-én a Barclays jelzálogjoggal terhelt ingatlanra vezetett végrehajtás iránti kérelmet terjesztett a Juzgado de Primera Instancia nº de Palma de Mallorca (Palma de Mallorca-i négyes számú elsőfokú bíróság) elé az adósok ellen, elsődleges követelés címén 148 142,83 euró összegre, esedékes kamat címén 1 689,95 euró, valamint késedelmi kamat és költségek címén 45 003 euró összegre. A Juzgado de Primera Instancia nº 4 de Palma de Mallorca 2010. december 15-én elrendelte a jelzáloggal terhelt ingatlanra vezetett végrehajtást.

22 2011. május 25-én sor került ezen ingatlan bírósági árverezésére, ahol más ajánlattevő nem jelent meg. Az említett ingatlant a hitelezőnek, a Barclays-nak ítélték oda a LEC 671. cikkének megfelelően, 74 621,40 euróért, azaz a felek által a jelzálogot alapító okiratba foglalt becsérték 50%-áért.

23 2012. október 18-án a Barclays kérelmére az adósokkal szemben végzéssel elrendelték a végrehajtást. E végzés engedélyezi a végrehajtási eljárás folytatását a Barclays teljes követelésének kielégítéséig 95 944,11 euró összegre, azaz 75 390,12 euróra a fennmaradó főkövetelés címén, 10 960,50 euróra a 2011. május 25-ig jóváhagyott kamatok, és 9 593,49 euróra a jelzálogtárgyra vezetett végrehajtás költségei címén, továbá 22 617,03 euró ideiglenes összegre, melyet a végrehajtási intézkedések kamatai és költségei tekintetében állapítottak meg.

24 Az adósok a törvényes határidőn belül jogorvoslatot terjesztettek elő az említett végzéssel szemben. Arra hivatkoznak, hogy mivel az ingatlan becsértéke 182 700 euró a Barclays által készítetett, 2007. május 18-án kelt értékbecslői igazolás szerint, és ezen ingatlant 74 621,40 euró összegért ítélték oda a Barclays-nak, úgy kell tekinteni, hogy a kölcsönt az odaítéléssel és a hitel azon részével, amelyet ezen összeg nem fedett le, kiegyenlítették. Továbbá arra hivatkoznak, hogy a Barclays joggal való visszaélést valósított meg, és jogalap nélkül gazdagodott.

25 A Barclays vitatta ezen ellentmondás jogalapjait, úgy érvelve, hogy nem egyenlítették ki a kölcsön teljes összegét, és a Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság) már kimondta az alapeljárás tárgyát képezővel hasonló esetekben, hogy nem történt sem joggal való visszaélés, sem jogalap nélküli gazdagodás.

26 Ilyen körülmények között a Juzgado de Primera Instancia nº 4 de Palma de Mallorca úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából az alábbi kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1. Úgy kell-e értelmezni a [93/13] irányelvet és a fogyasztóvédelemre, valamint a szerződéses egyensúlyra vonatkozó [uniós] elvet, hogy azokkal ellentétes a jelzálogjogra vonatkozó azon spanyol szabályozás, amely, annak ellenére, hogy a jelzálogjogosult hitelező számára biztosítja, hogy a biztosítékok bővítését kérje, amennyiben a jelzálogjoggal terhelt ingatlan becsértéke 20%-kal csökken, jelzálogtárgyra vezetett végrehajtási eljárás keretében nem írja elő, hogy a fogyasztó/adós/végrehajtás alá vont személy – ellentmondó előzetes értékbecslést követően – e becsérték felülvizsgálatát kérhesse, legalábbis a LEC 671. cikk alapján, amennyiben a becsérték a jelzálogjog alapítása és az ennek végrehajtása közötti időszakban ezzel azonos vagy magasabb arányban emelkedett?

2. Úgy kell-e értelmezni a [93/13] irányelvet, és a fogyasztóvédelemre, valamint a szerződéses egyensúlyra vonatkozó [uniós] elvet, hogy azokkal ellentétes a jelzálogtárgyra vezetett végrehajtásra vonatkozó spanyol eljárásjogi szabályozás, amely lehetővé teszi a jelzálogjoggal terhelt ingatlannak a becsült érték 50%-áért (jelenleg 60%-áért) történő odaítélését a végrehajtást kérő hitelezőnek, ami a fogyasztó/adós/végrehajtás alá vont személy tekintetében a becsérték 50%-os (jelenleg 40%-os) összegének megfelelő, igazolatlan szankciót jelent?

3. Úgy kell-e értelmezni a [93/13] irányelvet és a fogyasztóvédelemre, valamint a szerződéses egyensúlyra vonatkozó [uniós] elvet, hogy joggal való visszaélésnek vagy jogalap nélküli gazdagodásnak minősül az, ha a hitelező, azt követően, hogy a becsérték 50%-áért (jelenleg 60%-áért) odaítélték számára a jelzálogjoggal terhelt ingatlant, a végrehajtás elrendelését kéri a követelés fennmaradó összege tekintetében a követelés teljes összegének kielégítése céljából, jóllehet az odaítélt vagyontárgy becsértéke és/vagy valós értéke meghaladja a követelés teljes összegét, annak ellenére, hogy ezen eljárás összhangban van a nemzeti eljárásjogi szabályokkal?

4. Úgy kell-e értelmezni a [93/13] irányelvet és a fogyasztóvédelemre, valamint a szerződéses egyensúlyra vonatkozó [uniós] elvet, hogy a jelzálogjoggal terhelt azon ingatlan odaítélése esetén, amelynek a becsértéke és/vagy valós értéke meghaladja a jelzálogkölcsön teljes összegét, a LEC 579. és 671. cikke helyett a LEC 570. cikke alkalmazandó, következésképpen úgy kell tekinteni, hogy a végrehajtást kérő hitelező teljes követelése kielégítésre került?”

27 A kérdést előterjesztő bíróság felhívta a feleket az e kérdésekkel kapcsolatos észrevételeik megtételére. A Barclays kiemelte, hogy a spanyol szabályozás nem sérti az uniós jogot, és a vérehajtási intézkedések folytatását kérte. A végrehajtás ellen jogorvoslati kérelmet benyújtó fél egyetértését fejezte ki az előzetes döntéshozatalra utalással kapcsolatban.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

28 Négy kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 93/13 irányelvet és a fogyasztóvédelemre, valamint a szerződéses egyensúlyra vonatkozó uniós elvet úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az alapeljárás tárgyát képezőhöz hasonló olyan tagállami törvényi és rendeleti rendelkezés, amely egyfelől úgy rendelkezik, hogy más ajánlattevő hiányában a biztosított követelés teljes összegénél magasabb becsértékű jelzáloggal terhelt ingatlannak ezen érték 50%-ának megfelelő összegért a jelzálogjogosult hitelező részére történt odaítélése ellenére, e hitelező a követelésének alapjául szolgáló jogcímen követelheti a végrehajtást a követelés fennmaradó összege tekintetében, és másfelől lehetővé teszi az említett hitelező számára, hogy a biztosítékok bővítését kérje a jelzálogjoggal terhelt ingatlan becsértékének 20%-kal történt csökkenése esetén, anélkül hogy előírná, hogy az adós e becsérték felülvizsgálatát kérheti ezen érték emelkedése esetén.

29 A 93/13 irányelv célja, az 1. cikkének (1) bekezdése szerint, a tagállamoknak az eladó vagy szolgáltató és fogyasztó között kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekre vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek közelítése.

30 Emlékeztetni kell arra is, hogy az említett irányelv 1. cikkének (2) bekezdése értelmében „azok a feltételek, amelyek kötelező érvényű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket tükröznek […], nem tartoznak az említett irányelvben előírt rendelkezések hatálya alá”.

31 Ezenkívül ezen irányelv tizenharmadik preambulumbekezdésének megfelelően az 1. cikk (2) bekezdése „azokat a szabályokat is lefedi, amelyeket a [nemzeti] jogszabály szerint akkor kell alkalmazni a szerződő felek között, ha ők másban nem állapodtak meg”.

32 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az említett irányelv által létrehozott védelmi rendszer azon az elven alapszik, hogy a fogyasztó az eladóhoz vagy szolgáltatóhoz képest hátrányos helyzetben van, mind tárgyalási lehetőségei, mind pedig tájékozottsági szintje tekintetében (Aziz-ítélet, C-415/11, EU:C:2013:164, 44. pont).

33 E hátrányos helyzetre tekintettel ugyanezen irányelv 6. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a tisztességtelen feltételek nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve. Amint az az ítélkezési gyakorlatból következik, olyan kógens rendelkezésről van szó, amely arra irányul, hogy a szerződő felek jogai és kötelezettségei tekintetében a szerződés által megállapított formális egyensúlyt a szerződő felek egyenlőségét helyreállító, valódi egyensúllyal helyettesítse (Aziz-ítélet, EU:C:2013:164, 45. pont).

34 Ennek kapcsán a Bíróság már több esetben megállapította, hogy a nemzeti bíróság – amennyiben a rendelkezésére állnak az e tekintetben szükséges jogi és ténybeli elemek – hivatalból köteles vizsgálni a 93/13 irányelv hatálya alá tartozó szerződési feltétel tisztességtelen jellegét, ezzel ellensúlyozván a fogyasztó és az eladó vagy szolgáltató közötti egyenlőtlen helyzetet (Aziz-ítélet, EU:C:2013:164, 46. pont és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

35 A Bíróság egyébiránt kimondta, hogy ezen irányelvet úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem tárgyában eljáró bíróság számára nem teszi lehetővé, hogy akár *in limine litis*, akár az eljárás bármely szakaszában hivatalból értékelje az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó közötti szerződésben foglalt, késedelmi kamatra vonatkozó kikötés tisztességtelen jellegét abban az esetben, ha a fogyasztó nem élt ellentmondással, jóllehet e bíróság az ehhez szükséges valamennyi jogi és ténybeli információval rendelkezik (Banco Español de Crédito ítélet, C-618/10, EU:C:2012:349, 57. pont).

36 Ezen túlmenően a Bíróság az Aziz-ítélet (EU:C:2013:164) 64. pontjában úgy ítélte meg, hogy az említett irányelvet akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely – miközben nem írja elő a jelzálogjog érvényesítése iránti végrehajtási eljárás keretében a végrehajtási jogcím alapját képező feltétel tisztességtelen jellegén alapuló jogorvoslati lehetőséget – nem teszi lehetővé az ilyen feltétel tisztességtelen jellegének érdemi elbírálására hatáskörrel rendelkező, eljáró bíróság számára, hogy ideiglenes intézkedéseket hozzon, és különösen azt, hogy elrendelje az említett végrehajtási eljárás felfüggesztését, ha az ilyen intézkedések elrendelése szükséges végleges határozata teljes hatékonyságának biztosításához.

37 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a teljesítés kikényszerítésére vonatkozó nemzeti mechanizmusok harmonizációjának hiányában egyfelől a jelzálogjog érvényesítése iránti végrehajtási eljárás keretében megengedett jogorvoslati jogalapok eljárási szabályai, másfelől a végrehajtás elrendelésére hatáskörrel rendelkező bíróságra az ebben a szakaszban a fogyasztókkal kötött szerződéses feltételek jogszerűségének elemzése tekintetében ruházott jogkörök a tagállamok eljárási autonómiájának elve alapján a tagállamok belső jogrendjébe tartoznak, azzal a feltétellel azonban, hogy azok nem lehetnek kedvezőtlenebbek a hasonló jellegű, belső jog által szabályozott esetekhez képest (az egyenértékűség

elve), és nem tehetik gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézzé az uniós jog által a fogyasztókra ruházott jogok gyakorlását (a tényleges érvényesülés elve) (lásd analógia útján: Aziz-ítélet, EU:C:2013:164, 50. pont).

38 Mindazonáltal az alapügy különbözik a Banco Español de Crédito ítélet (EU:C:2012:349) és az Aziz-ítélet (EU:C:2013:164) alapjául szolgáló ügyektől, melyekben az érintett, kérdést előterjesztő bíróságok előtti jogviták közvetlenül szerződéses feltételekre vonatkoztak, és az előterjesztett kérdések a nemzeti bíróságok e feltételek tisztességtelen jellegének elbírálására vonatkozó hatáskörének korlátozásával voltak kapcsolatosak.

39 Az alapügyben a kérdést előterjesztő bíróság nem hivatkozik egy olyan szerződési feltételre sem, amely tisztességtelen jellegűnek lenne minősíthető. A négy kérdés a nemzeti törvényi és rendeleti rendelkezéseknek a 93/13 irányelvvel való összeegyeztethetőségére irányulnak. Az alapeljárásban érintett nemzeti rendelkezések egyike sem szerződéses jellegű. Egyébiránt a Banco Español de Crédito ítélet (EU:C:2012:349) és az Aziz–ítélet (EU:C:2013:164) alapjául szolgáló ügyektől eltérően az említett rendelkezések egyike sem vonatkozik a nemzeti bíróságnak a szerződéses feltételek tisztességtelen jellegének elbírálására vonatkozó hatáskörének terjedelmére.

40 Az előzetes döntéshozatali kérelem tárgyát képező nemzeti rendelkezések ugyanis törvényiek vagy rendeletiek, és azokat nem veszi át az alapügyben szóban forgó szerződés. Márpedig az ilyen rendelkezések nem tartoznak az említett irányelv hatálya alá, amelynek célja a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételek megtiltása.

41 Az RWE Vertrieb ítélet (C-92/11, EU:C:2013:180, 25. pont) alapjául szolgáló ügytől eltérően – melyben az említett ítélet 29–38. pontja szerint a felek megállapodtak a nemzeti jogalkotó által előírt rendszer hatályának kiterjesztésében –, azok a törvényi és rendeleti rendelkezések, melyekre az alapeljárásban előterjesztett kérdések vonatkoznak, anélkül alkalmazandóak, hogy egy szerződési feltétel révén módosult volna a hatályuk vagy a terjedelmük. Joggal feltételezhető tehát, hogy a nemzeti jogalkotó által létrehozott szerződéses egyensúlyt tiszteletben tartották (lásd ebben az értelemben: RWE Vertrieb ítélet, EU:C:2013:180, 28. pont). Az uniós jogalkotó kifejezetten úgy határozott, hogy ezt az egyensúlyt meg kell őrizni, amint az a 93/13 irányelv tizenharmadik preambulumbekezdéséből, valamint 1. cikkének (2) bekezdéséből kitűnik.

42 Ráadásul az alapeljárásban szóban forgó nemzeti törvényi és rendeleti rendelkezéseket akkor kell alkalmazni a szerződő felek között, ha ők másban nem állapodtak meg. Ennélfogva a 93/13 irányelv tizenharmadik preambulumbekezdésének megfelelően az irányelv 1. cikkének (2) bekezdése kiterjed e rendelkezésekre, mivel annak szövege szerint azok „nem tartoznak az [93/13] irányelvben előírt rendelkezések hatálya alá”. Ekképpen ezen irányelv mindenesetre nem alkalmazható.

43 A fogyasztóvédelemre, valamint a szerződéses egyensúlyra vonatkozó uniós elveket illetően meg kell jegyezni, hogy a 93/13 irányelvnek az a célja, hogy biztosítsa ezen elvek tiszteletben tartását azzal, hogy kizárja a fogyasztókkal kötött szerződésekből a tisztességtelen feltételeket mint a szerződő felek közötti egyensúly hiányának megjelenését.

44 Márpedig, amint már megállapítást nyert, az alapeljárásban szóban forgó nemzeti törvényi és rendeleti rendelkezések nem tartoznak a 93/13 irányelv hatálya alá, amennyiben a felek semmilyen tisztességtelen feltételre nem hivatkoznak. Továbbá olyan *lex specialis* esetében, mint amilyen a 93/13 irányelv is, mely kizárja a hatálya alól az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló eseteket, az ezen jogi aktust alátámasztó általános elvek sem alkalmazhatóak.

45 A fenti megfontolások összességére tekintettel azt a választ kell adni a kérdést előterjeszt bíróság által feltett kérdésekre, hogy a 93/13 irányelvet és a fogyasztóvédelemre, valamint a szerződéses egyensúlyra vonatkozó uniós elveket úgy kell értelmezni, hogy az alapeljárás tárgyát képezőhöz hasonló tagállami törvényi és rendeleti rendelkezések nem tartoznak a hatályuk alá, amennyiben nincs olyan szerződési feltétel, mely módosítaná ez utóbbi rendelkezések terjedelmét vagy hatályát.

A költségekről

46 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (hatodik tanács) a következőképpen határozott:

A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelvet, és a fogyasztóvédelemre, valamint a szerződéses egyensúlyra vonatkozó uniós elveket úgy kell értelmezni, hogy az alapeljárás tárgyát képezőhöz hasonló tagállami törvényi és rendeleti rendelkezések nem tartoznak a hatályuk alá, amennyiben nincs olyan szerződési feltétel, mely módosítaná ez utóbbi rendelkezések terjedelmét vagy hatályát.

Aláírások